

Η ΓΕΝΙΚΗ

<p>ΚΤΗΤΙΚΗ (δηλώνει τον κτήτορα στον οποίο ανήκει το προσδιοριζόμενο)</p>	<p>Πχ σοφία Σοφοκλέους οἶκος Περικλέους Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου</p>
<p>ΔΙΑΙΡΕΤΙΚΗ (δηλώνει το διηρημένο όλον του οποίου μέρος είναι το προσδιοριζόμενο. Αξιοσημείωτες εξαρτήσεις: α) ουδέτερα αντωνυμιῶν και επιθέτων, β) επιρρήματα τοπικά, χρονικά, ποσοτικά, γ) υπερθετικά)</p>	<p>πχ Πανταχοῦ τῆς γῆς τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων μόνος τῶν πρυτάνεων μέρος τι τοῦ ὀπλιτικοῦ Ἐκαστος τῶν στρατηγῶν</p>
<p>ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ (δηλώνει το υποκείμενο της ενέργειας του προσδιοριζόμενου ρηματικού ονόματος)</p>	<p>πχ Τό δέος τῶν ἡμετέρων μέγα ἦν ἡ βασιλέως ἐπιorkία τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή τὴν νίκην τῶν προγόνων</p>
<p>ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ (δηλώνει το αντικείμενο της ενέργειας του προσδιοριζόμενου ρηματικού ονόματος)</p>	<p>πχ μνήμων τῶν προγόνων ἐπιμελής τῶν θείων φειδωλὸς χρημάτων</p>
<p>ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ (δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα με το οποίο συγκρίνεται ένα άλλο ὁμοίό του. Εξαρτάται από επίθετα - επιρρήματα συγκριτικού βαθμού και από λέξεις παραθετικής σημασίας)</p>	<p>πχ τούτου σοφώτερος ὑστερος οὐδενός τέχνη διάφορος ἐπιστήμης</p>
<p>ΑΞΙΑΣ (εξαρτάται συνήθως από επίθετα που σημαίνουν ἄξιος/ἀνάξιος - από τα ρήματα ἀξιῶ, τιμῶ, πωλῶ, ἀνταλλάσσω)</p>	<p>πχ χωρίον δέκα μνῶν ἄξιος ἐπαίνου Θεμιστοκλέα ἠξίωσαν μεγίστων δωρεῶν</p>
<p>ΑΙΤΙΑΣ (συνήθη επίθετα εξάρτησης: αἴτιος, ὑπαιτιος, ἀναίτιος, ἔνοχος, ὑπεύθυνος, ὑπόδικος, ὑπόλογος, εὐδαίμων, μακάριος με επιφωνήματα)</p>	<p>πχ δίκη κλοπῆς ὑπεύθυνος ἀδικήματος ὀργή μεγάλων ἀδικημάτων Ζηλῶ σε πλοῦτου Φεῦ τῆς ἀνοίας!</p>

<p>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (δηλώνει το περιεχόμενο του προσδιοριζομένου)</p>	<p>πχ ἄλλος δέντρων σωρός ξύλων τό πλήθος τῶν Πλαταιῶν</p>
<p>ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ (εἶναι συνήθως γενική ονόματος που σημαίνει μέγεθος, κοινωνική τάξη, έκταση, ιδιαίτερο γνώρισμα, ηλικία και συνοδεύεται από αριθμητικό)</p>	<p>πχ παῖς τριῶν ἐτῶν τείχος ὀκτώ σταδίων</p>
<p>ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ (δηλώνει τον δημιουργό, όχι τον κτήτορα)</p>	<p>πχ ἄθλος Θησέως νόμος Σόλωνος ἵχνη ἵππων</p>
<p>ΥΛΗΣ</p>	<p>πχ στέφανος δάφνης τοιχος πλίνθου</p>
<p>ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΗ - ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ (εἶναι παράθεση ή επεξήγηση σε πτώση γενική)</p>	<p>πχ πόλις Ἄργους τό ὄρος τῆς Ἰστώνης</p>
<p>ΤΟΠΟΥ (εἶναι παράθεση ή επεξήγηση σε πτώση γενική)</p>	<p>πχ ἀπέχει τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα αὐτοῦ ἀποθνήσκει Πολύτροπος</p>
<p>ΧΡΟΝΟΥ (δηλώνει τον χρόνο μέσα στον οποίο ή σε ένα σημείο του οποίου γίνεται η πράξη του προσδιοριζομένου ρήματος - συχνές γενικές του χρόνου: ἡμέρας, νυκτός, μεσημβρίας, ὄρθρου, ἑσπέρας, θέρους, χειμῶνος, ὀπώρας, ἔαρος, ἐνιαυτοῦ)</p>	<p>πχ ἀφίκοντο νυκτός ταῦτα ἐγένετο ἡμέρας</p>
<p>ΑΝΑΦΟΡΑΣ (Συντάσσεται συνήθως με το ἔχω + τροπικό επίρρημα)</p>	<p>πχ ἡ τάξις ἄριστα ἔχει σωμαίων παρθένος γάμου ἤδη ώραία</p>

<p>ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ (Συνήθως μετά τα ρήματα ειμί, γίγνομαι, ἔφυν, πέφυκα τινός)</p>	<p>πχ Ἄνυτος ἐστί πατρός πλουσίου</p>
<p>ΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΗ ΜΕ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ (Γενική της αναφοράς/της αφετηρίας) (Συνήθως μετά από τα επιρρήματα: εἴσω, ἔνδον, ἐντός, ἐγγύς, πλησίον, πρόσθεν, ἔμπροσθεν, ὀπισθεν, ἐκατέρωθεν, μεταξύ, πέραν, ἐναντίον, ἔξω, ἐκτός, πόρρω, πρόσω, κρύφα, λάθρα</p>	<p>πχ ἔσω τῶν πυλῶν ταῦτα ἔξω τοῦ δικαίου φαίνεται ἐγγύς τῆς πόλεως</p>

Παύλος Παυλίδης

☞ Να χαρακτηριστούν οι γενικές.

1. Χαράς και ἐπαίνων ἡ πόλις ἦν μεστή.
2. Βαρέως οἱ Ἀθηναῖοι ἔφερον τήν Μιλήτου ἄλωσιν.
3. Τό δέος τῶν ἡμετέρων μέγα ἦν.
4. Νόσος Διός.
5. Ἀγόρατός ἐστι φονεύς ἐκείνων.
6. Ἄξιοι ἐστέ τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε.
7. Πολλαί χῶραι ὑπήκοοι ἦσαν αὐτοῦ.
8. Τά δεινά τοῦ πολέμου.
9. Ἦνοχός ἐστι δειλίας.
10. Ἔτερον τό ὑδύ τοῦ ἀγαθοῦ.
11. Κηλὶς αἵματος.
12. Ἄξια θανάτου εἰσὶ εἰργασμένοι.
13. Θηβαῖοι ἐν τῷ τεμένει τοῦ Ἀπόλλωνος ἐστρατοπεδεύσαντο.
14. Τό μῆκος τῆς τάφορου ἦν ὀκτώ ποδῶν.
15. Ἡ πόλις ἀπέχει πλοῦν δύο ἡμερῶν.
16. Ἡ τύχη πάντων κυρία ἐστίν.

17. Ἐτελεύτα ἔρημος φίλων.
18. Πλοῖα σίτου.
19. Οὐδέν ἦττον ἡμῶν γνώσεσθε τά δίκαια.
20. Ὀργή μεγάλων ἀδικημάτων.
21. Σωκράτης οὐδεπώποτε ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι δικαιοσύνης.
22. Ἦν Φειδίας ἀξιώτατος τῶν πρό αὐτοῦ διατελεσάντων.
23. Ἐγγύς τῆς πόλεως ποταμός ἦν τό εὖρος δέκα πλέθρων.
24. Στέργει οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
25. Πολιτεία τροφή ἀνθρώπων ἐστίν.
26. Ἔρκος οδόντων.
27. Ὀργὴν ἐταίρου καὶ φίλου πειρῶ φέρειν.
28. Τῶν ἐχόντων πάντες ἀνθρωποὶ φίλοι εἰσίν.
29. Ἴστε πάντες τό Ἰάσονος ὄνομα.
30. Τό φυλάξαι τά ἀγαθὰ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι ἐστίν.
31. Ἡμέρας καὶ νυκτός ἦγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
32. Ἐνταῦθα τῆς Ἀχαΐας.

Παύλος Παυλίδης

Η ΔΟΤΙΚΗ

<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ (κοντά σε απρόσωπα ρήματα, αναπληρώνει το υποκείμενο που δεν υπάρχει, δηλώνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται το απρόσωπο ρήμα)</p>	<p style="text-align: center;">πχ ἐμοί προσήκει λέγειν ἀνάγκη ἐστί μοι πείθεσθαι τοῖς οἴκοι ἄρχουσι</p>
<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΧΑΡΙΣΤΙΚΗ (δηλώνει το πρόσωπο προς χάρη ή ωφέλεια του οποίου γίνεται ό,τι σημαίνει το ρήμα)</p>	<p style="text-align: center;">πχ συλλεγήσεται ἡμῖν ἀργύριον πολὺ πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι τοῖς Ἑλλησιν κατέστησαν</p>
<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΤΙΧΑΡΙΣΤΙΚΗ (δηλώνει το πρόσωπο προς βλάβη του οποίου γίνεται ό,τι σημαίνει το ρήμα)</p>	<p style="text-align: center;">πχ ἤδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἑλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει πέρας ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστί τοῦ βίου θάνατος</p>
<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΤΗΤΙΚΗ (εξαρτάται από υπαρκτικά ρήματα πχ εἰμί, ὑπάρχω, γίγνομαι)</p>	<p style="text-align: center;">πχ ἐστί μοι χρήματα δουλεία ὑπάρχει αὐτοῖς</p>
<p>ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ (με αυτή συντάσσονται ουσιαστικά και επίθετα που έχουν αντίστοιχα ρήματα που δέχονται αντικείμενο σε δοτική)</p>	<p style="text-align: center;">πχ διάδοχος Κλεάνδρω λόγοι ἴσοι τοῖς ἔργοις</p>
<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΟΥ ΚΡΙΝΟΝΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΟΥ (εκφράζει το πρόσωπο κατά την κρίση του οποίου ισχύει αυτό που λέγεται στην πρόταση. Συχνά βρίσκεται κοντά στα προσωπικά δοκῶ, φαίνομαι ή κοντά σε μετοχή δοτικής πτώσης, η οποία δηλώνει τόπο - χρόνο.)</p>	<p style="text-align: center;">πχ Κρέων ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ. Ἐπίδαμος ἐστί πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι ἐς τόν Ἴονιον κόλπον.</p>

<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΗΘΙΚΗ (δηλώνει το πρόσωπο που ενδιαφέρεται για την πράξη του ρήματος και ως εκ τούτου συμμετέχει συναισθηματικά. Συνοδεύει συχνά τις κατηγορηματικές μετοχές βουλομένω, ήδομένω, άσμένω)</p>	<p>πχ ὡς καλός μοι ὁ πάππος! διέφθαρτο τῷ Κροίσῳ ἡ ἔλπις</p>
<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΟΥ (ἢ ποιητικού αἰτίου) (κοντά στα ρηματικά επίθετα σε -τός, -τέος, σε παθητικούς, συντελικούς χρόνους, κοντά στα απρόσωπα ρήματα μέλει, μεταμέλει, μέτεστι, δεῖ, λέγεται, ἀγγέλλεται, παρεσκευάσται, ὠμολογήθη, προδέδοκται)</p>	<p>πχ ὁ ποταμός ἐστί ὑμῖν διαβατέος ταῦτα Θεμιστογένει γέγραπται</p>
<p>ΟΡΓΑΝΟΥ</p>	<p>πχ τήν θύραν τῆ βακτηρίαῖ ἐκρούε</p>
<p>ΜΕΣΟΥ</p>	<p>πχ οὐδεῖς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτήσατο</p>
<p>ΤΟΠΟΥ (δηλώνει τον τόπο. Συχνές δοτικές τοπικές είναι οι δοτικές τοπωνυμίων και τα δοτικοφανή επιρρήματα: ἧ (=όπου), τῆδε (=εδῶ), ταύτη (=αυτού), ἐκείνη (=εκεί), ἄλλη (=αλλού)</p>	<p>πχ ἡ Μαραθῶνι μάχῃ ἐπορεύετο ἐκείνη</p>
<p>ΧΡΟΝΟΥ (δηλώνει τον χρόνο μέσα στον οποίο ή σε ένα σημείο του οποίου γίνεται η πράξη του προσδιοριζόμενου ρήματος - συχνές οι δοτικές εορτών και λέξεις όπως: ἡμέρα, νυκτί, μηνί, ἔτει, τῆ ὑστεραία)</p>	<p>πχ πέμπτη ἡμέρα ἐξέπλευσαν Μιᾶ νυκτί οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν</p>

<p>ΑΝΑΦΟΡΑΣ</p>	<p>πχ ἦν τῆ φωνῆ τραχύς</p>
<p>ΣΥΝΟΔΕΙΑΣ (Δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα που συνοδεύει το υποκείμενο στην πράξη του)</p>	<p>πχ κατέπλευσεν ναυσίν εἴκοσιν</p>
<p>ΑΙΤΙΑΣ (Συνήθως βρίσκεται κοντά σε ρήματα που δηλώνουν ψυχικό πάθος)</p>	<p>πχ Οἱ γεραίτεροι ταῖς τιμαῖς τῶν νέων ἀγάλλονται</p>
<p>ΠΟΣΟΥ (Συνήθεις δοτικές του ποσού: ὀλίγω, τόσῳ, τοσοῦτω, ὅσῳ, πολλῶ, μακρῶ, μικρῶ, + παραθετικά)</p>	<p>πχ Δερκυλίδας τοσοῦτω διέφερε τοῦ Θίβρωνος Θίβρων ὀλίγω πλείους διεβίβασε</p>
<p>ΤΡΟΠΟΥ (Συνήθεις δοτικές του τρόπου είναι τα ακόλουθα δοτικοφανή επιρρήματα: τῆδε/ταύτη (=έτσι), λόγῳ, ἔργῳ, ἰδίᾳ, κοινῆ, δίκη (=δίκαια), πεζῆ (=με τα πόδια), βία, σιγῆ/σιωπῆ (=σιωπηλά), φύσει (εκ φύσεως), ἡσυχεῖ (=ήσυχχα), κραυγῆ (=κραυγάζοντας), δρόμῳ (=τροχάδην), σπουδῆ (=με ζήλο, βιαστικά), σχολῆ (=αργά, μόλις και μετά βίας), εἰκῆ (=απερίσκεπτα, τυχαία), κομιδῆ (=με περίσκεψη, πλήρως), μάχη</p>	<p>πχ οὐ γάρ κραυγῆ ἄλλὰ σιγῆ προσῆσαν κατέσκαπτον τά τείχη πολλῆ προθυμία πεζῆ διεπορεύθη εἰς τήν Βοιωτίαν</p>

 Να χαρακτηριστούν οι δοτικές.

1. Ὑμῖν μεταμελησάτω τῶν πεπραγμένων.
2. Βασιλεύς ἐξεπλάγη τῆ ἐφόδῳ.
3. Τῆ ὄψει ἀγαθός ἦν.
4. Δειλίᾳ ἔλιπον την τάξιν.
5. Ἦν εὐπειθέστατος τοῖς νόμοις.

6. Βία εἶλον τό χωρίον.
7. Ξέρξης ἤσθη τῇ ἐπιστολῇ.
8. Λόγῳ φράσω σοι πάντα
9. Ὀλίγῳ ὕστερον ἀφίκοντο.
10. Ὅνομα σοι τί ἐστίν;
11. Ἀβίωτόν ἐστι τῷ αἰσχύνοντι τοὺς αὐτοῦ.
12. Ὡς ἦλθες ἡμῖν ἀσμένοις.
13. Τά ὄρη οὐκ ἦν διαβατά τοῖς ἀνθρώποις.
14. Λαβέ μοι τόν νόμον καί λέγε.
15. Νῆες οὐκ εἰσὶ τοῖς Ἀθηναίοις.
16. Ὁ μανθάνων ἑαυτῷ μανθάνει.
17. Μνήσθητε τά πεποιημένα Ἀνδοκίδη.
18. Δοκεῖ μοι ἄριστος ἂν γενέσθαι ἄρχων.
19. Ἄχθος ἡμῖν ἐγένετο ἡ Φρυγῶν πόλις.
20. Προσῆκει τοῖς πολίταις προθύμως πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι.
21. Κατώκουν χώραν ὄμορον τῇ Λακεδαίμονι.
22. Φίλιππος ἐχθρός τῇ πόλει ἦν.
23. Πλεῖστοι τῶν πολιτῶν ἔχαιρον τῇ φυγῇ τῶν τυράννων.
24. Οὐκ ἀθυμητέον τοῖς παροῦσι πράγμασι.
25. Ἐπιθυμοῦσι τῶν αὐτῶν τῷ δήμῳ.